

Nr 9.

Andra kammarens allmänna beredningsutskotts utlåtande i anledning av återremiss av utskottets utlåtande över motion om utfärdande av entydiga bestämmelser rörande prästs plikt att tillhandagå med upplysningar.

I en inom andra kammaren väckt motion, nr 370, har herr *Johnsson* i Stockholm anhållit, att riksdagen ville hemställa hos Kungl. Maj:t om utfärdandet av entydiga bestämmelser rörande prästs plikt att tillhandagå med upplysningar.

Utskottet hemställde i sitt utlåtande nr 3, att motionen ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Vid föredragning i andra kammaren av utskottets utlåtande visades ärendet åter till utskottet för förnyad behandling.

Utskottet, som med anledning härav ånyo företagit ärendet till behandling, får nu anföra följande:

Utskottet. Enligt Kungl. Maj:ts cirkulär den 18 oktober 1946 (SFS 46: 680) till samtliga till statsförvaltningen hörande myndigheter angående skyldighet att tillhandagå allmänheten med översändande av expeditioner m. m. åligger det myndighet att från diaries eller andra hos myndigheten förvarade, för allmänheten tillgängliga handlingar lämna sådana begärda uppgifter, som ej kräva särskild efterforskning. Skriftlig uppgift om förhållande, beträffande vilket tidigare plägat utfärdas avgiftsbelagt bevis, såsom diariebevis, taxeringsbevis, mantalsskrivningsbevis eller registreringsbevis, skall dock alltjämt lämnas genom utfärdande av sådant bevis.

Av en jämförelse mellan första och andra meningen av de återgivna bestämmelserna följer, att begärd uppgift, som ej kan lämnas genom utfärdande av avgiftsbelagt bevis, skall under angiven förutsättning avgivas utan kostnad. Att så bör ske framgår av det förhållandet, att sådana uppgifter icke kunna inrymmas under någon rubrik i lösen- eller stämpelförordningen.

För den händelse att begärd uppgift icke kan lämnas utan särskild efterforskning skola bestämmelserna i kungl. stadgan den 8 september 1924 angående vissa offentliga arkiv äga tillämpning. Enligt dessa bestämmelser må arkivs vårdare, då kommun, korporation eller enskild person eller in-

rättning begär uppgift eller avskrift, som kräver särskild efterforskning eller resa eller, i anseende till svårighet att tolka arkivhandling, särskilt arbete, tillmötesgå i sådant avseende framställd begäran, i den mån hans tjänstegöromål det medgiva, och äger han, därest ej för bestämt fall annorlunda finnes stadgat, att därför uppbära skälig gottgörelse, som, där han sådant fordrar, skall erläggas i förskott. Kan överenskommelse om gottgörelsens belopp ej träffas, bestämmas detta belopp vidkommande kyrkoarkiv av vederbörande domkapitel.

I fråga om uppgifter, som skola lämnas ur kyrkoböckerna, synes den mening, som i ett aktuellt fall uttalats av statistiska centralbyrån i ett till JO avgivet yttrande, innefatta en rimlig och lämplig avvägning. Enligt detta yttrande kan särskild efterforskning icke anses ha ägt rum, om den efterfrågade kan återfinnas direkt med ledning av sökandens upplysningar, ej ens om dessa leda till ett uppslag, där vederbörande visserligen är införd, men från vilket han med ledning av hänvisningar i boken måste följas till annat uppslag. Om lämnade upplysningar visserligen icke leda direkt till uppslag i kyrkobok men dock äro så preciserade, att vederbörande kan omedelbart återfinnas i hjälpregister, som innehåller hänvisning till erforderligt uppslag eller hänvisande uppslag, anses enligt centralbyrån ej heller särskild efterforskning ha ägt rum. Sådan skulle däremot föreligga, om pastor ej får något dylikt ledande spår utan ställes inför uppgiften att söka på vinst eller förlust inom en mer eller mindre obestämd grupp av personer. Tydligt är att bedömandet av vad som i ett givet fall skall anses som särskild efterforskning kan vara förenat med viss svårighet.

Även utskottet finner, att delade meningar kunna råda om vad som avses med uppgifter, som ej kräva särskild efterforskning.

Enligt vad utskottet inhämtat förekommer det numera, att upplysningar på sina håll begäras av exempelvis yrkessläktforskare, avbetalningsaffärer, inkassobyråer, gravstensförsäljare o. d. i ganska stor utsträckning. Enligt ovan anförda Kungl. Maj:ts cirkulär torde det åligga pastor, liksom andra myndigheter, att lämna uppgifter, som ej kräva särskild efterforskning, till vem som än begär dylik uppgift, oavsett om den är avsedd att användas i den frågandes yrkesutövning eller icke. Enligt utskottets mening kan med fog ifrågasättas, om icke ersättning bör utgå för det fall, att uppgifterna uppenbarligen äro avsedda att användas i den frågandes rörelse eller yrke.

I motionen begäras entydiga bestämmelser i fråga om prästs åliggande. Gällande bestämmelser äro emellertid enhetliga för samtliga myndigheter, vilket utskottet också finner riktigt. Även om ett visst förtydligande kunde anses önskvärt, bör en ändring genomföras med verkan för samtliga myndigheter och ej enbart för präst. Då motionen alltså endast berör en del av ett större problem, anser sig utskottet ej böra tillstyrka bifall till densamma. Utskottet får därför hemställa,

att motion II: 370 ej måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 13 mars 1951.

På utskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON.

Närvarande: herrar Svensson i Alingsås, Gustafsson i Bogla, Nordkvist, Pettersson i Ersbacken, Ohlsson i Kastlösa, Dickson, fru Västberg, fröken Ager, herrar Hansson i Skegrie, Forsberg, Braconier, Wedén, Johanson i Kalmar, Jönsson i Rosshol, fru Svedberg, herr Engkvist, fröken Vinge, herrar Bengtsson och Andersson i Sundsvall.
